

Zoekkaart gestreepte exotische eekhoorns

Ellen van Norren & Vilmar Dijkstra, Zoogdiervereniging

Als mensen een eekhoorn zien met streepjes over de rug wordt vaak gedacht aan de Siberische grondeekhoorn (*Eutamias sibiricus*). Maar er zijn meer pluimstaarten met streepjes op de rug, bijvoorbeeld de Thaise dwergstreepeekhoorn (*Tamiops mcclllandii*) en de Chinese gestreepte boomeekhoorn (*Tamiops swinhoei*). De Siberische grondeekhoorn staat op de Unielijst, maar andere gestreepte exotische eekhoorns niet. Het is voor de bescherming van de inheemse eekhoorn van belang dit dier te melden. In dit bericht vindt u een aantal kenmerken, zodat het makkelijker is deze dieren te herkennen.

Grondeekhoorns en boomeekhoorns

De grond- en boomeekhoorns zijn kleiner dan onze inheemse rode eekhoorn en hebben een gestreepte vacht op de rug. Er leven wereldwijd 25 soorten grondeekhoorns van het geslacht *Tamias* / *Eutamias* en vier soorten boomeekhoorns van het geslacht *Tamiops*. Om te weten met welke soort je te maken hebt, worden hier een aantal kenmerken genoemd. In dit artikel wordt niet ingegaan op de diverse soorten eekhoorns met alleen een streep over de flanken, dus zonder streep midden over de rug.

Figuur 1. Kenmerken van exotische boom- en grondeekhoorns, die in Nederland in het wild zijn aangetroffen.

Thaise dwergstreepeekhoorn.
(Foto: Evi Houweling)

Chinese gestreepte boomeekhoorn.
(Foto: Merijn van den Hoogenhoff)

Siberische grondeekhoorn. (Foto: Erik Kosten)

Oorpluimpjes	Wit	Wit	Geen
Strepen op de kop	Felle lichte wangstreep, loopt door op de rug zonder onderbreking	Felle lichte wangstreep, loopt niet door op de rug	Wangstreep naar de nek en een streep boven het oog naar de neus
Oogstreep	Lichtgekleurde streep om het oog	Lichtgekleurde streep om het oog	Lichtgekleurde streep om het oog
Vacht	Korte vacht, de lichte strepen langs de rugstreep zijn niet fel	Langere vacht. De lichte strepen zijn breder dan de donkere strepen	Vijf donkere rugstrepen met daartussen geelbruine strepen. Strepen zijn even breed

Boomeekhoorns

De boomeekhoorns (*Tamiops*) hebben kleine ronde oren, vaak met een wit puntje, en een donkere rugstreep met aan beide zijden twee paar lichte strepen die worden onderbroken door een donkere streep. Ook hebben ze een lichtgekleurde rand aan de boven- en onderkant van hun oog. De staart is korter dan het lichaam. Van deze soorten zijn de Thaise dwergstreepeekhoorn en de Chinese gestreepte boomeekhoorn in Nederland in het wild gemeld. De Thaise dwergstreepeekhoorn is kleiner dan de Chinese gestreepte boomeekhoorn en heeft een korte vacht. Zie voor een overzicht van de boomeekhoorns en de onderscheidende kenmerken figuur 1.

Er bestaan in de wereld vier soorten boomeekhoorns van het geslacht *Tamias*, alle uit Zuidoost-Azië. De Thaise dwergstreepeekhoorn is sinds 2017 éénmaal gemeld nabij Breda. Waarnemingen van de Chinese gestreepte boomeekhoorn sinds 2015 betreffen eenmalige waarnemingen in Gelderland (Ugchelen, Bennekom en Putten), Flevoland (Almere), Zuid-Holland (Naaldwijk, Numansdorp) en herhaaldelijke waarnemingen in Noord-Holland (Groenendaalse bos, Heemstede sinds oktober 2018).

Grondeekhoorns

De grondeekhoorns (*Tamias/Eutamias*) lijken qua uiterlijk sterk op boomeekhoorns. Ook van de grondeekhoorns is de staart korter dan het lichaam, en ook hebben zij een rugstreep midden over hun rug, met meerdere rugstrepen daarnaast. Alle grondeekhoorns hebben langere oren dan boomeekhoorns en een streep boven het oog. In Noord- en Zuid-Amerika leven 23 soorten. In Azië leven twee soorten, waaronder de Siberische grondeekhoorn. Van deze 25 soorten is alleen de Siberische grondeekhoorn in Nederland in het wild gemeld. In Tilburg komt een zich voortplantende populatie Siberische grondeekhoorns voor, en er zijn enkele meldingen bij Weert.

Meld de gestreepte eekhoorns

De boomeekhoorns en grondeekhoorns worden als huisdier gehouden, waarbij ze soms ontsnappen of worden vrijgelaten. Als exotische eekhoorns zich invasief vermeerderen, kan dat desastreuze gevolgen hebben voor wilde dieren. Zo heeft de grijze eekhoorn in grote delen van het Verenigd Koninkrijk de inheemse eekhoorn verdreven. Ook kunnen exotische eekhoorns ziekten overbrengen op wilde eekhoorns. De Zoogdierverseniging roept daarom op deze gestreepte dieren te melden. Zie je een exotische eekhoorn? Meld deze, als het kan met foto, op waarneming.nl, telmee.nl of info@zoogdierverseniging.nl.

Staat de opvolger van de buxusmot al in de startblokken?

Kars Veling, De Vlinderstichting

De buxusmot (*Cydalima perspectalis*) is in zeer korte tijd beroemd, of meer nog berucht, geworden. Met name vanaf 2017 heeft deze nachtvlinder uit Japan huisgehouden onder de buxus, vooral in Zuid-Nederland (zie ook Kijk op Exoten 21, 24, 27 en 28). De buxusmot is er nog steeds en de vlinder, de rups en schade aan buxus worden nog regelmatig gemeld. Het grootschalige van de afgelopen jaren is er echter wel af. Voor een deel komt dit doordat steeds meer dieren de rupsen van buxusmot als prooi hebben ontdekt. Bovendien is op veel plekken geen buxus meer aanwezig en daarop is de buxusmot gespecialiseerd.

Veel mensen hebben de buxus weg gedaan en vervangen door andere struiken. Eén daarvan is de Japanse hulst (*Ilex crenata*). In 2018 is er echter een nieuwe nachtvlinder ontdekt in een tuincentrum in Noord-Brabant en die is gespecialiseerd op diverse hulstsoorten en met name die Japanse. Deze van origine Oost-Aziatische vlinder, *Plesiomorpha flaviceps*, heeft nog geen Nederlandse naam, maar 'Japanse hulstspanner' zou een heel logische zijn. Sinds deze eerste vondst zijn er nog geen nieuwe meldingen van deze vlinder in Nederland gedaan, maar in omringende landen zijn ze ook al gezien. Of de rupsen ook 'onze' Europese hulst (*Ilex aquifolium*) eten is niet bekend, maar dat zou zeker kunnen. Hou uw (Japanse) hulst dus in de gaten!

Aan alle nachtvlinderaars het verzoek: heb je een Japanse hulstspanner op je laken of in je val, geef dat door!

'Japanse hulstspanner'. (Foto: Monique Simon)

